

άπαρσις

Κυριακή, 15 Απριλίου 2012

8:28 μμ

Σημασία:

Η αναχώρηση η εκκίνηση, το ξεκίνημα

στη ναυτική ορολογία οι χειρισμοί για τον απόπλου, σαλπάρισμα, η άπαρσις του στόλου

Ετυμολογία:

Από και αίρω = σηκώνω επάνω

Εγκυκλοπαιδικά

Ξενόγλωσσα

Ιταλικά salpare>

salpare , ρουμάνικα sarpà; Γαλλικά. sarper e serper (che ha di contro serpe ronca); Καταλανικά . xarpar, sarpar; Ισπανικά. zarpar Πορτογαλικά, sarpar: sembra συγγενές με το Λατινικό EXARPARE (Από το Ελλ. ΕΞ+ΑΡΠΑΖΕΙΝ) mx-arpàrk contratto di ex-harpàgàrk |— or. ex-arpàzein| composto della particella εξ + αρπάζω|< gr. αρπάγη = γαντζος με τον οποίο συνέδεαν μεταξύ τους τα πολεμικά πλοία (πβλ. απαγκιστρώνωμαι)) (ορα Aragoη ο ηρωας του "Φιλάργυρου" του Μολιέρου). Στα Ελληνικά ο αρπάγας, ο αρπακτικός, τα αρπακτικά: η κατηγορία ζώων και πτηνών μεταφορικά ο άπληστος, ο ακόρεστος).

Κυριολεκτικά: Ξε γαντζώνω το πλοίο, και στη συνέχεια αιρω (βιράρω) την άγκυρα για να πλεύσει το πλοίο στη θάλασσα.

Αγγλικά unmooring, departure , setting out

Γαλλικά Départ

Εικόνες

Κων. Βολανάκης - Απόπλους

Επώνυμα

Σαπράνωφ, Σαπρανίδης (από την ρουμάνικη ρίζα sarpà = salpare)

Παράγωγα

Το Ιταλικό σαλπάρε από το Αρχ. Ελλ. εξαρπάζειν [ενοείται την άγκυρα]

Εγκυκλοπαιδικα

A DIEU, VA ! fr. (gr. mod. Μόλα σκότες)

Έκφραση της ευχής για την επιτυχία του ταξιδιού που θα κάνει το πλοίο που αποπλέει. - "Πήγαινε! Για το Θεό, πάμε! Καλό ταξίδι!". Οι άνθρωποι εύχονται « Ο Θεός να δώσει να κάνουμε καλό ταξίδι "- Ένας Θεός, πάμε! έγινε επίσης από έναν αξιωματικό της εντολής του

ρολογιού, όταν το πλοίο αρχίζει ένα καρφί στον αέρα, ο πηδαλιούχος είχε την πλήρη του προς τον άνεμο. Είναι στην τελευταία αυτή περίπτωση μόνο ότι "Ένας Θεός, πάμε!" υπάλληλος εξακολουθεί να ισχύει στα γαλλικά πλοία. ήταν η επιθυμία για ένα καλο ταξίδι, στο πρώτο δρομολόγιο του πλοίου,. Τώρα μόνο δίνεται σαν εντολή: "βάλτε πλήρη". Παλαιότερα, όταν ο πλοίαρχος ή αξιωματικό του πλοίου, μετά φωνάζοντας, "Coure, de par Dieu"* , εντολή δηλαδή να κόψει τις πρυμάτσες που κρατούσαν το πλοίο και με τα πανιά μαζεμένα ακόμα, φωνάζοντας, «A Dieu, va! », Ο Η ευχή απευθύνεται στον καθένα που βρικόσεται πάνω στο σκάφος
Αναλογο μ' αυτό που λένε οι Γάλλοι σε καποιον που φτερνίστηκε, «Dieu vous bénisse! » και οι Αγγλοι «God bless you» (Ο Θεός να σας ευλογεί!).^{9340.31 [36]}

Η φράση επιζει σε Γαλλικά επιθετα. πχ. Gérard Depardieu

"Στο ονομα του θεου, ξεκινάμε" είναι μια αρχαία παράδοση: όταν οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι ανυψώνεται πανί, αφού η άγκυρα είχε βιραρισθεί και οι πρυμάτσες είχαν λυθεί από την ακτή, έκαναν επικλήσεις στην Αφροδίτη και τους Κάστορα και Πολυδεύκη, όπως μας πληροφορεί ο Οράτιοςστην τρίτη ωδή του:

«Sic te diva potens Cypri,
sic fratres Helenae, lucida sidera,
ventorumque regat pater
obstrictis aliis praeter Iapyga,
navis, quae tibi creditum
debes Vergilium; finibus Atticis
reddas incolumem precor ... »

Έτσι η ουράνια βασίλισσα Κύπριδα,
κι οι αδελφοί της Ελένης,
τα αστέρια της με λαμπρή γυαλάδα,
ας σε οδηγήσουν! Είθε ο Κύριος των ανέμων
Κάθε φυσσημα θυελλας να συκρατησει,
με εξαίρεση μόνο το Ζέφυρο!
Έτσι κάνε εσύ, το πλοίο, του Βιργίλιου, να επαναφερει τα
πολύτιμα εμπορευματα,σωα και αβλαβή, στην αττική ακτή.

Από τα ναυτικά ημερολόγια συνάγεται ότι οι Έλληνες καπεταναίοι προϋπέθεταν την ύπαρξη ευνοϊκής θειας θέλησης για την πραγματοποίηση του ταξιδιού που προγραμματίζαν. Χρησιμοποιουσαν την τυπική φράση :«Αυριον Τετράδη, Θεού θελοντος και καιρου επιτρέποντος, αποπλέομεν δια Σέριφον». Η φράση βέβαια είναι ανευ ουσιας αφου η θεληση του θεου δεν γινεται ποτε εκ των προτέρων αντιληπτή (Αγνωσται αι βουλαί του Κυριου) και εκ των υστερων, αν κατι στραβώσει λεμε «ηταν θελημα θεου». Οι κυριως υπευθυνοι απαλασσονται σαν να εχουν παραγραφει οι βλακειες τους. Κατι σαν βολευτικη ασυλια. Ισως εδώ ο Θεος είναι κυριολεκτικα «ο αιρων τας αμαρτιας του κοσμου».

Συνώνυμα

απόπλους
απαγκίστρωση

Ποιηση

Στην νεοελληνικη γραμματεια συνατάμε το συνωνυμο σαλπάρω
Νίκος Καββαδίας -

Φράσεις

Ελειπτικώς "ἀπαίρειν [τας νήας] ἀπὸ Σαλαμῖνος" Hdt. 8.60,
Ανάλογα απαντου συχνότατα στον Θουκιδίδη , Ξενοφώντα και άλλους
"ἀπαίρειν χθονός", Ευριπιδου Κύκλωψ.131;
"Σπάρτης ἀπῆρας νηϊ Κρησίαν χθόνα" ιδιου Τραχινίαι.944:
"ἀπαίρειν πρεσβείαν" Δημοσθένης 19.163.

τῆς δὲ χώρας αὐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι κρατοῦντες ἄφθονα πάντα παρεχομένης συχνὰς διέτριψαν ἡμέρας, καὶ ἐπειδὴ καιρὸς **ἀπάρσεως** ἦν, ἄγοντες ὅσας οἴοι τε ἦσαν ὠφελείας ἀπήεσαν ἐπὶ οἴκου.

Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύς - Ρωμαϊκές Αρχαιότητες

Πβλ. "καιρός να τα μαζεύουμε"

Ο Αισχύλος και ο Αριστοφάνης χρησιμοποιούσαν τη λέξη "**άπαρσις**" και για την οδοιπορία. (Becker Ανέκδοτα)

Πρβ. το σημερινό "**πάρε δρόμο**", και το αφηγηματικό των λαϊκών παραμυθιών: "**δρόμο παίρνει, δρόμο αφήνει**"

το πρόσταγμα του πολεμικού ναυτικού "**πλήρωμα εις θέσιν απάρσεως**".

Πβλ. **πήρε των ομματιών του** = αναχώρησε.

Το **απαίρω** ηταν δημοφιλεστατο στους εξης συγγραφεις

1. Διων ο Κάσιος (80)
2. Στράβων (28)
3. Ιώσηπος (21)
4. Θουκιδίδης (18)
5. Διογένης ο Λαέρτιος (17)
6. Προκοπιος (15)
7. Αιλιανός (15)
8. Διόδωρος ο Σικελιώτης (11)
9. Πολύβιος (11)
10. Αθηναίος (11)

Το πλήθος των εμφανίσεων του **απαίρω** μέσα στα κείμενα του κάθε ενός αναφέρεται μέσα σε παρένθεση

ΣΥΝΩΝΥΜΑ

- αναχωρώ
- αποπλέω
- απαγκιστρώνωμαι (Μεταφορικά απαγκιστρώνωμαι = κοβω τους δεσμούς μου με κάποιον άνθρωπο ή κομμα ή κάποιες πεποιθήσεις ή υποχρεώσεις.)
- βιράρω μπόμπα
- βάζω μπρος.(πρόσω)
- ισάρω άγκουρα
- ξεκινάω
- παίρνω δρόμο
- σαλπάρω
- σηκώνομαι στα πανιά
- σηκώνομαι στον ατμό
- φεύγω

Αντίθετα

- άραγμα
- αντιμονή
- άφιξη
- δέσιμο
- ελλιμενισμος
- κατάπλους
- πλεύρισμα
- πρυμνοδέτηση

Ποίηση

Mal du Départ - Νίκος Καββαδίας

Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis